

Aan burgemeester en wethouders

Zaaknummer	691158	Portefeuillehouder(s)	Nermina Kundić
Programmamanager/ leidinggevende	Roland Heijnen		
Ambtenaar	Karen Flore	Vertrouwelijk	Nee
Telefoonnummer	06 3111 4961	Datum in college	15 november 2022
		Datum fataal	

Onderwerp: Renaissance van de Velperweg

Kernboodschap

De Velperweg vanaf de Raapopseweg tot aan de gemeentegrens met de gemeente Rheden wordt heringericht. Daarmee wordt de verkeersveiligheid beter en kan het openbaar vervoer beter doorstromen. Ook wordt de weg groener en klimaatbestendiger en wordt de cultuurhistorische herkenbaarheid versterkt. Voor deze plannen is na overleg met inwoners en belanghebbenden een Voorlopig Ontwerp gemaakt.

Voorstel

1. Het Voorlopig Ontwerp van 'de Renaissance van de Velperweg' vast te stellen.
2. De raad te informeren met de bijgevoegde raadsbrief

Inleiding

Op 2 november 2021 heeft het college besloten de Velperweg vanaf de Raapopseweg tot aan de gemeentegrens met de gemeente Rheden te gaan herinrichten. Met deze herinrichting worden de verkeersveiligheid en de openbaar vervoerverbindingen verbeterd, wordt de weg groener en klimaatadaptiever ingericht en wordt de cultuurhistorische herkenbaarheid versterkt.

In het besluit (zaaknr. 601597) heeft het college tevens de ambitieschets 'Renaissance van de Velperweg' vastgesteld en gemeentelijke budgetten beschikbaar gesteld. Deze ambitieschets is vervolgens in overleg met bewoners en belanghebbenden uitgewerkt tot een Voorlopig Ontwerp dat nu ter besluitvorming voorligt.

Over de sfeer en ambitie van het project is een film gemaakt. Deze is te zien via de link:

<https://www.youtube.com/watch?v=fBrpXViQEu8>

De presentatie van het Voorlopig Ontwerp aan de bewoners is opgenomen en terug te kijken via de link: <https://vimeo.com/709028096/ae687af752>

Beoogd effect

- Het realiseren van een nieuw ingerichte Velperweg tussen de Raapopseweg en de gemeentegrens met Rheden.
- Het verbeteren van de duurzaamheid, klimaatadaptatie, verkeersveiligheid, HOV-doorstroming en cultuurhistorische herkenbaarheid van het wegvak.

Argumenten

1.1 *De verkeersveiligheid van het wegvak neemt toe.*

De Velperweg is één van de meest onveilige wegen van de Groene Metropoolregio. Dat heeft diverse oorzaken.

Ten eerste is de Velperweg naast een ontsluitende radiaal van Arnhem voor het gemotoriseerde verkeer ook een regionale fietsroute. De weg maakt deel uit van het Gelderse Hoofd fietsnet. Dat is niet af te lezen aan het huidige profiel van de Velperweg. De weg heeft een brede rijbaan met smalle fietsstroken waardoor het fietsverkeer gemengd is met het gemotoriseerde verkeer. Dit leidt tot onveilige situaties.

Door de brede rijbaan, de hoge verkeersintensiteiten en hoge snelheden is bovendien de oversteekbaarheid voor voetgangers slecht. En dat terwijl in de omgeving veel voorzieningen liggen voor ouderen.

Het Voorlopige Ontwerp voorziet in de aanleg van vrij liggende fietspaden van 2,5 meter breed. Bij zijwegen en oversteken worden verkeersheuvels aangebracht. Voetgangers kunnen hierdoor in twee fases de weg veilig oversteken. Zowel het versmallen van de rijbaan als de aanleg van verkeersheuvels die de lange rechte laan doorbreken, dragen bij aan het verlagen van de snelheden.

1.2 *De knelpunten voor Hoogwaardig Openbaar Vervoer worden opgelost.*

Het aan te pakken gedeelte van de Velperweg kenmerkt zich door complexe en gedateerde kruisingen. Dit vertraagt de doorstroom van het Openbaar Vervoer. De duurzame bereikbaarheid van de stad en regio raakt hierdoor in het geding en de aantrekkelijkheid en concurrentiekracht van het (H)OV neemt af. De HOV-lijnen 1 en 331 die over de Velperweg rijden, hebben momenteel niet de gewenste kwaliteit die hoort bij Hoogwaardig Openbaar Vervoer. Dit knelpunt wordt benoemd in het HOV-actieplan en in het Toekomstbeeld Stedelijk OV (vastgesteld door de gemeenteraad in april 2019, zaaknr. 348654).

Door de aanleg van een rotonde bij de Van Remagenlaan, het verbeteren van het verkeerslicht bij de Oude Velperweg in combinatie met de Huijghenslaan en het laten vervallen van de halte Esperantolaan (zie ook kanttekeningen), wordt de doorstroming verbeterd en kunnen de buslijnen aan de kwaliteitseisen voor HOV voldoen.

1.3 *De weg wordt Klimaatadaptief ingericht.*

Het vele asfalt en de geringe kroonomvang van bomen of het ontbreken van bomen op delen van de weg zorgen er voor dat in warme zomers de hitte toeneemt. Bij hevige regenval is er veel wateroverlast. Door de enorme vlakte aan asfalt kan het water niet weg. Het water afkomstig van de weg stroomt daarnaast niet altijd de goede kant op en er ontbreken groenvoorzieningen om het water naar toe te laten stromen.

Het Voorlopig Ontwerp geeft invulling aan de Strategie Klimaatadaptatie Arnhem 2020-2030 door minder verharding en meer groen aan te leggen.

Het verharde oppervlakte neemt af door de huidige rijbaan aanzienlijk te versmallen. Daarnaast komen er wel weer twee vrij liggende fietspaden bij. Door voor de rijbaan en de fietspaden minimale breedtes aan te houden, blijft er ruimte over voor meer groen. In totaal neemt het groen toe met ca. 14 % (exacte hoeveelheid is pas te bepalen na het Definitieve Ontwerp).

Hittestress wordt tegengegaan door de aanplant van bomen. Dit wordt gecombineerd met het verbeteren van de cultuurhistorische herkenbaarheid (zie ook argument 1.4). Het nieuwe profiel van de weg en het groen worden zodanig ingericht dat het regenwater naar het groen kan stromen waardoor wateroverlast wordt tegengegaan. Het water dat van de hoger gelegen wijken komt, wordt doorgeleid naar verder gelegen locaties, omdat de hoeveelheid water die naar beneden komt te groot is om in het projectgebied op te vangen.

1.4 *De cultuurhistorische herkenbaarheid van de weg komt terug.*

De Velperweg is een van de oudste wegen in Arnhem. Het is de historische verbindingroute naar Zutphen. De weg was ooit een statige laan langs historische landgoederen en beken. De Velperweg is in de afgelopen eeuw echter veranderd in een brede asfalt rijbaan, met alle ruimte voor het autoverkeer. Op veel plaatsen is de bomenlaan verdwenen en zijn de beken ondergronds gebracht. De entrees naar de landgoederen zijn verstopt en ondergeschikt gemaakt. De vroegere verbinding tussen de kenmerkende Arnhemse landgoederen met hun sprengbeken en de Velperweg is verloren gegaan.

De hoofdstructuur bomenrij wordt met de herinrichting hersteld. Er wordt een bomenrij toegevoegd tegenover landgoed Bronbeek en Sacré Coeur en de slechte bomenlaan tussen de Prümelaan en Huijgenslaan wordt vervangen. De 3 monumentale beuken die hier staan, zijn in het ontwerp ingepast.

De beleefbaarheid van de landgoederen wordt vergroot door de rijbaan aanzienlijk te versmallen en het groen door te trekken tot aan de versmalde rijbaan.

Ter hoogte van Sacré Coeur slingert het fiets- en voetpad straks door het groen in plaats van strak langs de rijbaan, waardoor de beleving van het landgoed toeneemt.

De beken worden zichtbaarder door deze tot aan de rijbaan door te trekken.

De entrees naar de landgoederen Angerenstein- Rennen Enk en Bronbeek krijgen weer een prominentere aansluiting op de Velperweg. De nieuwe inrichting sluit daarmee aan bij de Groenvisie 2017 - 2035.

1.5 *Er is draagvlak voor het ontwerp.*

De omwonenden zijn vanaf het begin van het project betrokken. Er zijn een aantal bewonersbijeenkomsten geweest om de ambitieschets en het Voorlopig Ontwerp te bespreken. Tijdens deze bijeenkomsten hebben we veel positieve reacties ontvangen. De Ambitieschets bevatte nog een aantal keuzes. Deze zijn tijdens bijeenkomsten aan de bewoners voorgelegd. Ook konden bewoners via de mail hun mening geven. De voorkeur van de bewoners is in het Voorlopig Ontwerp verwerkt.

Voor het gedeelte tussen de Prümelaan en Huijghenslaan kozen de bewoners voor het vervangen van de lindebomen door nieuwe bomen op een nieuwe plaats met goede groeivoorzieningen. Bij het gedeelte tussen de Huijghenslaan en Julianalaan viel de keuze unaniem voor de variant met fietspad langs de rijbaan in plaats van een fietsstraat over de parallelweg.

Daarnaast is het Voorlopig Ontwerp besproken met diverse belanghebbenden, zoals Bronbeek, Vreedenhoff, APCG, de Fietzersbond, TLO, de hulpdiensten, Connexxion en nutspartijen. Naar aanleiding van deze gesprekken is de ambitieschets op enkele punten aangepast. Zo is samen met Bronbeek de rotonde bij de Van Remagenlaan uitgewerkt tot een ovatonde om Bronbeek een betere aansluiting te geven. Op verzoek van het APCG wordt nog een oversteek met zebrapad toegevoegd.

Kanttekeningen en risico's

1.1 *Het aantal bomen wordt niet uitgebreid.*

De bomen aan de Velperweg maken onderdeel uit van de hoofdstructuur bomenrij. In het Voorlopig Ontwerp wordt de cultuurhistorische laan versterkt en worden de slechte gedeeltes tussen de Prümelaan en Huijghenslaan vervangen door nieuwe aanplant. Dit geheel in lijn met de Groenvisie 2017- 2035.

Voor het aanplanten van de nieuwe laanbomen is het bomenplan Arnhem aangehouden, waarin is opgenomen dat: we meer bomen willen, de juiste boom op de juiste plek zetten, zorgen voor herplant en kiezen voor aanplant op eindafstand.

De ambitieschets ging uit van het toevoegen van meer bomen ten opzichte van de huidige situatie. Dit knelt echter met het uitgangspunt dat we de juiste boom op de juiste plek plaatsen en aanplanten op eindafstand. Bij een hoofdstructuur bomenrij met cultuurhistorische waarde horen bomen die zo groot en oud mogelijk worden. De bomen hebben hiervoor voldoende onder- en bovengrondse ruimte nodig. In de ambitieschets is hier onvoldoende rekening mee gehouden. In het Voorlopig Ontwerp is dit aangepast. Gevolg is dat er niet meer bomen komen dan er nu staan, maar doordat we investeren in goede groeivoorzieningen neemt het kroonoppervlak in de toekomst wel toe.

Er is bewust voor gekozen om een kwaliteitsverbetering toe te passen en geen kwantiteit.

Zowel de bewoners als het Boom Kwaliteitsteam Arnhem zijn betrokken bij de afweging en staan positief tegenover de vervanging. De bewoners hebben gevraagd om bomen te planten van enige omvang in plaats van een kleinere aanplantmaat waar het Bomenplan Arnhem van uitgaat. Dit om de Velperweg meteen zijn allure te geven.

1.2 *Er verdwijnen parkeerplaatsen.*

Tussen de Prümelaan en de Huijghenslaan verdwijnen de parkeerplaatsen aan de noordzijde. Dit wijkt af van de ambitieschets. Hierin werden de parkeerplaatsen aan beide zijden van de weg gehandhaafd. De ambitieschets is gebaseerd op een ontwerp uit 2014 met een maatvoering voor voet- en fietspaden die niet voldoet aan de huidige minimale richtlijnen. Zelfs met het aanhouden van de minimaal benodigde breedtes voor deze doelgroepen, blijft er te weinig ruimte over om aan twee zijden parkeervakken aan te leggen. Door het vervallen van de parkeerplaatsen zal de parkeerdruk in de omgeving toenemen. De bewoners aan de Velperweg zelf hebben hier weinig last van. Zij parkeren hun auto op eigen terrein, en hebben straks geen last meer van geparkeerde auto's die hun oprit blokkeren. Het zijn vooral bewoners uit de zijstraten en mensen die in de omgeving werken die hier hun auto parkeren.

1.3 *Links afslaan richting Huijghenslaan verval.*

Komende vanuit het centrum is het straks niet meer mogelijk om linksaf de Huijghenslaan in te slaan met een voertuig. Dit wijkt af van de Ambitieschets. In de praktijk wordt weinig gebruik gemaakt van de linksaf slaande beweging, maar is er wel veel ruimte nodig om deze mogelijk te maken. Het geheel verwijderen van de afslag heeft een positief effect op de doorstroming van het HOV en overig verkeer. Een tweede voordeel is dat de vrijkomende ruimte benut kan worden voor meer groen en het doortrekken van de laanstructuur.

Vanuit de hulpdiensten is er geen bezwaar tegen het Voorlopig Ontwerp. Voor bewoners die dicht bij het kruispunt wonen, wordt de nieuwe situatie ongunstiger, zij moeten omrijden via de Raapopseweg.

1.4 *De bushalte Esperantolaan verdwijnt.*

Die ruimte kunnen we goed gebruiken voor groen (280m²) en waterberging. De halte ligt in het wateroverlast gebied. Verder ontstaat er ruimte om 3 extra bomen te planten en hoeven er geen bomen te verdwijnen bij het opnieuw aanleggen van halte Esperantolaan aan de zuidzijde.

Als laatste komt de ruimte ten goede aan het versterken van de verbinding tussen de twee parken Angerenstein en Sacré Coeur. Cruciale zichtplekken naar het cultuurhistorisch landhuis Rennen Enk en de beek blijven hierdoor open.

Het opheffen van halte Esperantolaan komt voort uit het plan "Samenwerken aan Hoogwaardige OV-corridors: Actieplan voor de Regio Arnhem Nijmegen 2019-2023". Onderdeel van het actieplan is om lijn 1 op te waarderen tot een Hoogwaardige OV-

verbinding. De wens voor een Hoogwaardige OV-verbinding ligt in een korte reistijd voor de reiziger en een betrouwbare reis. Deze verbeteringen kunnen behaald worden door vrij liggende busbanen en minder stopmomenten. Vrij liggende busbanen is geen passende maatregel op dit deel van de Velperweg. Minder stopmomenten op de Velperweg kan door prioriteit te geven bij verkeerslichten en door de halteafstanden groter te maken en dus minder te stoppen.

Movares heeft onderzoek gedaan en op basis van hun analyse voor lijn 1 onder andere geadviseerd het aantal haltes te reduceren. Movares refereert ook aan andere onderzoeken waaruit blijkt dat het invoeren van HOV een reizigersgroei opleverde van 12% en dat 2% van de huidige reizigers 'afhaakt', omdat de bus bijvoorbeeld niet meer stopt bij de in- of uitstaphalte of omdat de loopafstanden naar de (nieuwe) haltes te groot zijn. In de regio is lijn 300 een mooi voorbeeld van hoe succesvol HOV-lijnen kunnen zijn. Zowel qua reistijd, reizigerstoename als qua exploitatie.

De consequentie van het gaan voor HOV is dat we kiezen om haltes te laten. In dit geval kiezen we ervoor dat halte Esperantolaan verdwijnt. Hierbij is goed gekeken naar loopafstanden. De haltes die blijven zijn beter bereikbaar gemaakt door veilige oversteken. Halte Huijghenslaan wordt beter bereikbaar voor de wijk en is daarmee dichterbij dan halte Esperantolaan. Alleen vanaf de Esperantolaan gezien, wordt de loopafstand naar een halte langer.

Het vervallen was nog niet in de ambitieschets verwerkt. Met het laten vervallen ontstaat er een mooie gelijkmatige verdeling van haltes over de Velperweg.

Vanwege de effecten van Covid-19 heeft Connexxion een voorkeur voor het in stand houden van alle haltes. Connexxion vreest dat door het laten vervallen van de halte minder mensen gebruik gaan maken van het openbaar vervoer. De betreffende halte staat vlak bij het verzorgingshuis Vreedenhoff van Innoforte. Het vervallen is besproken met Innoforte. Innoforte geeft aan dat hun klanten nauwelijks gebruik maken van het openbaar vervoer.

Financiën

Investeringskosten

Van het Voorlopig Ontwerp is een kostenraming gemaakt volgens de Standaard Systematiek van Kostenramingen (SSK). Deze systematiek is ontwikkeld door het kennisinstituut CROW en schrijft een aantal kostenposten.

kostenonderdeel	directe kosten	indirecte kosten	voorzien kosten	risicoreservering	Totaal
Bouwkosten	€ 4.503.452,00	€ 858.322,00	€ 5.361.774,00		€ 5.361.774,00
Engineeringskosten	€ 1.179.590,00		€ 1.179.590,00		€ 1.179.590,00
Bijkomende kosten	€ 836.000,00		€ 836.000,00		€ 836.000,00
				€ 1.106.605,00	€ 1.106.605,00
					€ 8.483.969,00
Afgerond					€ 8.484.000,00

Toelichting SSK kostenposten:

- De bouwkosten bestaan uit directe kosten (realisatie van het project) en indirecte kosten. De indirecte kosten bestaan uit kosten die een bedrijf moet maken om het project te kunnen realiseren. Dit zijn bijvoorbeeld overhead, interne uren, winst/risico en dergelijke.
- Engineeringskosten zijn de interne kosten die we als gemeente Arnhem moeten maken om het project mogelijk te maken. In de praktijk blijken de geraamde kosten binnen de SSK-systematiek hiervoor genoeg te zijn.
- Bijkomende kosten zijn kosten voor onder andere het verleggen van kabels en leidingen, diverse onderzoeken (niet-gesprongen explosieven (CE), bodem, asfalt ed.), verkeersmaatregelen en verplaatsen van trolley masten.
- De kosten voor risicoreservering is een percentage van de voorziene kosten, dat lager wordt als het ontwerp meer gedetailleerd wordt.

De raming van het Voorlopig Ontwerp valt hoger uit dan de raming van de Ambitieschets. De Ambitieschets was geraamd op € 7.883.000. Het verschil van € 601.000 wordt veroorzaakt door:

- Scope-uitbreiding. Het omleggen van het beekriool via de Wellensteinlaan is toegevoegd aan het project, evenals het vervangen van de eerste rioolstreng in de Wellensteinlaan.
- Stijging van de eenheidsprijzen. De raming van de ambitieschets dateert van oktober 2021. Afgelopen jaar zijn de prijzen van materialen en energie flink gestegen. Dit is verwerkt in de raming.
- Een hogere risicoreservering. In plaats van de gebruikelijke 10% is nu 15% aangehouden om toekomstige kostenstijgingen op te vangen.

Dekking

De dekking is opgebouwd uit:

Organisatie	Onderdeel/Omschrijving	Beschikbaar bedrag	Nog vast te stellen bedrag
Gemeente	Wegen	€ 832.000,00	
	Riool	€ 922.500,00	
	Riool, scope uitbreiding	€ 113.000,00	
	VRI	€ 80.000,00	
	OVL	€ -	
	Groen	€ 300.000,00	
	Onderhoud trolley	€ 200.000,00	
	Mobiliteit	€ 1.000.000,00	
	Stil Asfalt	€ 50.000,00	
	Klimaatfonds	€ 200.000,00	
	Bomenplan	€ 80.000,00	
	Groenplan	€ 70.000,00	
Rijk	Investerings impuls Verkeersveiligheid Fiets	€ 470.800,00	
	Investerings impuls Verkeersveiligheid Rotonde	€ 287.700,00	
	Erfgoeddeal	€ 574.000,00	
	Impulsregeling klimaatadaptatie		€ 266.000,00
Provincie	HOV	€ 1.500.000,00	
	Fiets, complexe maatregelen en kruispunten		€ 1.238.000,00
Waterschap	Bijdrage WRIJ		€ 300.000,00
	Totaal	€ 6.680.000,00	€ 1.804.000,00
Totaal beschikbaar budget		€	8.484.000,00

De kosten van het voorlopig ontwerp bedragen € 8.484.000. Hiervan is € 6.680.000 reeds beschikbaar en is € 1.804.000 aan bijdragen van het Rijk, provincie en waterschap te verwachten, maar nog niet definitief beschikt. De scope uitbreiding wordt gefinancierd vanuit het gemeentelijke rioleringsplan budget. Daarnaast houden we rekening met een hoger subsidiebijdrage van de provincie. In 2021 heeft de provincie Gelderland schriftelijk € 2.150.000 toegezegd. Deze toezegging was gebaseerd op de toen geldende subsidieregelingen. Door gewijzigde subsidieregelingen voor de fiets, hebben we meer subsidie (€ 2.738.000) kunnen aanvragen. De aanvragen moeten nog vastgesteld worden door de provincie.

Dit geldt ook voor de bijdrage van het Waterschap Rijn en IJssel. Het Waterschap heeft in hun begroting een bijdrage gereserveerd voor de Velperweg. De aanvraag kan pas ingediend worden als het ontwerp definitief is.

Ook de bijdrage uit de Impulsregeling klimaatadaptatie wordt pas in 2023 aangevraagd.

Aanpassing begroting

Omdat de kosten die met dit project zijn gemoeid al onderdeel uitmaken van de begroting, heeft dit voorstel geen begrotingswijziging. Een noodzakelijke, maar budgetneutrale aanpassing van de begroting zal in een verzamelbesluit worden meegenomen. Het gaat daarbij om:

- De administratieve verwerking van subsidiebeschikkingen: als de subsidiebeschikkingen ontvangen zijn, zullen deze bijdragen en de kosten die daaruit worden gedekt opgenomen worden in de begroting (per saldo budgetneutraal).

Mocht de situatie ontstaan dat externe partijen de begrote bijdragen niet verstrekken, dan zal eerst bekeken worden of dit opgevangen kan worden met andere interne of externe bijdrages. Indien dit niet mogelijk is, dan zal het ontwerp aangepast worden. Ambtelijk en bestuurlijk wordt maximaal ingezet om dit scenario te voorkomen. Daarbij worden pas onomkeerbare stappen gezet/grote uitgaven gedaan, zodra de dekking volledig is.

Uitvoering

De brief wordt verzonden aan de raad.

Het voorlopig ontwerp wordt in bouwteamverband verder uitgewerkt tot Uitvoeringsgereed Ontwerp.

Communicatie

De raad wordt geïnformeerd met een raadsbrief.

Het communicatieproces met de omgeving wordt tot en met de uitvoering voortgezet. De rol van bewoners verandert van meebeslissen (over de 2 varianten) en adviseren (over het VO) in raadplegen (voor het faseringsplan en Definitief Ontwerp) en informeren (tijdens de uitvoering). De bewoners worden met informatiebrieven en bijeenkomsten geïnformeerd. Aanvullende informatie staat op de website van de gemeente. Het projectteam is te bereiken via het mailadres nieuwvelperweg@arnhem.nl.

Voor de pers stellen we een persbericht op.

Bijlagen

Stukken voor college

- Raadsbrief Renaissance van de Velperweg
- Voorlopig Ontwerp Renaissance van de Velperweg

Stukken voor gemeenteraad

- Raadsbrief Renaissance van de Velperweg
- Voorlopig Ontwerp Renaissance van de Velperweg